

بررسی قواعد حاکم بر اعتبارات اسنادی بر مبنای یو.سی.پی ۵۰۰ و یو.سی.پی ۶۰۰

*دکتر عیسی امینی **سمانه ابوترابی

تاریخ دریافت: ۹۳/۰۱/۲۰

تاریخ پذیرش: ۱۳۹۳/۰۲/۱۳

چکیده

در عرصه‌ی تجارت بین الملل، وارد کننده همیشه می‌خواهد پس از دریافت کالا وجه را به فروشنده بپردازد تا انتقال مالکیت کالا از پرداخت وجه آن خودداری نماید. از طرف دیگر فروشنده نیز مایل است وجه کالایی را که می‌فروشد، پیش از آن که اختیار کالا از دست وی خارج شود، دریافت نماید. این تضاد منافع سبب پیدایش اعتبار اسنادی در داد و ستدهای بین المللی بین خریدار و فروشنده گردیده است. در همین راستا اتاق بازرگانی بین المللی از سال ۱۹۳۳ شروع به تدوین مقررات اعتبارات اسنادی تحت عنوان یو.سی.پی نمود که هر چند سال یکبار نیز به بازنگری در آن پرداخت. در این تحقیق سعی شد تا یو.سی.پی ۵۰۰ و یو.سی.پی ۶۰۰ (دو نسخه‌ی آخر مقررات اعتبارات اسنادی) به صورت تطبیقی مورد مطالعه قرار گرفته و مبنای و دلایل تغییرات و نوع تغییرات شکلی یا ماهوی آن مورد بررسی قرار گیرد. به نظر می‌رسد هدف کلی از این بازنگری‌ها توجه به روشهای جدید و تحولات در صنعت بانکداری، حمل و نقل و بیمه بوده و نیز زبان و ساختار یو.سی.پی نیازمند اصلاح بوده است. البته اصلاحات انجام شده بیشتر از نوع ماهوی بوده و تا حدود زیادی سرعت و دقت را افزایش داده و منافع ذینفع را افزایش داده است.

واژگان کلیدی:

اعتبارات اسنادی - یو.سی.پی ۵۰۰ - یو.سی.پی ۶۰۰ - تفاوتها - ذینفع اعتبار اسنادی - سرعت

مقدمه

معاملات اعتبار اسنادی در سراسر دنیا بر اساس مقررات بین المللی اعتبارات اسنادی که توسط اتاق بازرگانی بین المللی تدوین شده و هم چنین بر اساس ضوابط بین المللی مبتنی بر این مقررات انجام می‌گیرد، به طور کلی پذیرفته شده است که معاملات بازرگانی بین المللی به دلایل تفاوت‌های فرهنگی، فرآیندهای تجاری، و قوانین و مقررات، نسبت به معاملات بازرگانی داخلی ذاتاً ریسک بیشتری دارند. بنابراین برای بازرگانان، اطمینان از این قضایا بسیار مهم است، یکپارچگی که وجه اعتبار پس از ارسال کالا دریافت می‌شود و دیگر این که کالاهای دریافت شده و وجه اعتبار پرداخت شده باید مطابق با شرایط قرارداد فروش باشند.

اعتبارات اسنادی که اعتبارنامه نیز نامیده می‌شوند، متداول‌ترین شیوه پرداخت قیمت کالاها در تجارت صادراتی هستند. قضات انگلیسی از اعتبارات به عنوان «خون حیات بازرگانی بین المللی» یاد کرده‌اند.^۱ اهمیت این موضوع، توجه گسترده به این نوع از روش پرداخت، تلاش در جهت رفع موانع آن، و یافتن راه حل‌های بهتر به منظور تسهیل امور آن را خاطر نشان می‌سازد. مقرراتی که بر اعتبارات اسنادی صادره از سوی

*استادیار دانشگاه آزاد اسلامی دانشکده حقوق واحد تهران مرکز

**کارشناس ارشد رشته حقوق خصوصی

^۱. اشمیتوف، کلاپوم، «حقوق تجارت بین الملل» ترجمه‌ی دکتر بهروز اخلاقی و ... جلد دوم، انتشارات سمت، چاپ اول، پاییز ۷۸، ص

بانک‌های ایرانی حاکم است عرفها و رویه‌های متحدالشکل اعتبارات اسنادی است که توسط اتاق بازرگانی بین‌المللی تدوین و منتشر شده است. بنابراین در این بحث ابتدا به تعریف از اعتبار اسنادی، یو.سی.پی. و ای.یو.سی.پی پرداخته و سپس در فصل دوم به بررسی وجوه افتراق یو.سی.پی ۵۰۰ و یو.سی.پی ۶۰۰ می‌پردازیم.

فصل اول: مفاهیم و کلیات

مبحث اول: تعریف اعتبار اسنادی

از اعتبارات اسنادی تعاریف متعددی شده است که برخی از آن‌ها به شرح ذیل است: «اعتبار اسنادی سندی است که معمولاً برای رعایت اختصار به آن L/C هم می‌گویند. این سند را وارد کننده تسجیل نموده و متضمن وعده پرداخت اوست، به این ترتیب صادر کننده، تضمین لازم را در خصوص رسیدن به عواید صادراتی خود تحصیل می‌نماید. معمولاً هر اعتبار اسنادی حاوی شرایطی است که باید به دقت به وسیله صادر کننده قبل از اجرای سفارش صادراتی مشخص شده باشد». ^۱ هم چنین در تعریف اعتبار اسنادی بیان شده است که: «سند یا قراردادی است که به موجب آن، بانک خریدار یا صادر کننده اعتبار بنا به تقاضای خریدار، بانک دیگری را به نام بانک کارگزار انتخاب میکند تا بروات یا سایر حقوق و مطالبات ذی نفع را طبق شرایط مقرر در اعتبار اسنادی پرداخت نماید». ^۲ البته این تعریف از آن جهت که فقط پرداخت توسط بانک کارگزار را پیش‌بینی کرده است و در مورد خود بانک صادر کننده ساکت است، قابل ایراد به نظر می‌رسد. ^۳

مطابق ماده ۲ مقررات متحدالشکل یو.سی.پی ۵۰۰ و فحوای ماده ۱ و ماده ۲ یو.سی.پی ۶۰۰:

از دیدگاه این مقررات، اصطلاحات «اعتبار اسنادی» و «اعتبار اسنادی ضمانتی» به معنای هرگونه ترتیبیاتی، تحت هر نام یا توصیفی است که به وسیله آن یک بانک به درخواست و طبق دستورات یک مشتری (مقتضی) یا از طرف خود، در مقابل ارایه‌ی سند (اسناد معین) و به شرط رعایت شرایط و ضوابط اعتبار موظف است:

- ۱- پرداختی را به شخص ثالث یا به حواله کرد او (ذی نفع) انجام دهد یا بروات صادر از طرف ذی نفع را قبول کند.
- ۲- بانک دیگری را مجاز دارد تا این پرداخت را انجام دهد، یا بروات مذکور را قبولی نویسی کند یا پردازد.
- ۳- بانک دیگری را مجاز به انجام معامله گرداند. از دیدگاه این مقررات، شعب یک بانک در کشورهای مختلف «بانک دیگر» محسوب می‌شوند.

مبحث دوم: معرفی یو.سی.پی و ای.یو.سی.پی

UCP مخفف عبارت "Uniform Customs and Practice for documentary Credits" و در

واقع قوانین متحدالشکلی هستند که از سوی اتاق بازرگانی بین‌المللی و برای یکپارچه سازی در فرآیند تهیه اعتبارات اسنادی تهیه و ابلاغ می‌شود.

با پیشرفت و گسترش دامنه و گستره‌ی تجارت بین‌المللی، اتاق بازرگانی بین‌المللی در صدد وضع مقررات

^۱ سیف الله صادقی یارندی، و مسعود طارم سری، «فرهنگ توصیفی اصطلاحات تجارت بین‌الملل و سازمان جهانی تجارت»، مؤسسه مطالعات و پژوهشهای بازرگانی، بهمن ماه ۸۵، ص ۲۵۴.

^۲ E.G.HINKELMAN «A SHORT COURSE IN INTERNATIONAL PAYMENTS», 2ND EDITION, (۲۰۰۳), p ۱۲۵

^۳ رحمان عمروانی، «روابط حقوقی طرفین اعتبارات اسنادی»، مجله فقه و حقوق، سال چهارم، ص ۱۵۹، ش ۱۶، بهار ۸۷.

جامعی در مورد اعتبارات اسنادی برآمد. برای اولین بار در سال ۱۹۳۳ در هفتمین کنگره اتاق بازرگانی بین‌المللی مقررات مقدماتی تدوین شد و از آن به بعد کشورهای زیادی رسماً مقررات آن را پذیرفتند. پس از آن با توسعه‌ی عملیات و تنوع اعتبارات اسنادی هر چند سال یکبار لزوم تجدیدنظر در مقررات احساس شد. مقررات یو.سی.پی ۵۰۰ در ۱۰ مارس ۱۹۹۳ توسط کمیسیون بانکداری اتاق بازرگانی به بار نشست و پس از تأیید کمیته‌ی اجرایی اتاق بازرگانی بین‌المللی، از اول ژانویه ۱۹۹۴ آماده اجراء گردید. پس از آن اتاق بازرگانی در سال ۲۰۰۳ به کمیسیون بانکداری مأموریت داد تا کار بازننگری مقررات متحدالشکل اعتبارات اسنادی موضوع نشریه شماره ۵۰۰ اتاق بازرگانی بین‌المللی را آغاز نماید. بنابراین بیش از سه سال بررسی گسترده و بحث و تحلیل در سال ۲۰۰۷ میلادی، نسخه یو.سی.پی ۶۰۰ نیز لازم الاجرا شد.^۵

در اجلاس مورخ ۲۰۰۰/۵/۲۴ پاریس، گروه تعیین شده برای بررسی آینده‌ی کمیسیون ضوابط و مقررات بانکی یکی از اهداف خود را تمرکز بیشتر در تجارت الکترونیک قرار داد. بحث‌های بیشتر نشان داد که به برقراری پلی مابین یو.سی.پی و پردازش معادل الکترونیکی اعتبارات اسنادی کاغذی نیاز است. در پاسخ به این امر کمیسیون بانکی گروه کاری متشکل از کارشناسان یو.سی.پی، تجارت الکترونیک، مسایل حقوقی و صنایع مربوط از قبیل حمل و نقل را به منظور تهیه مقرراتی متناسب به عنوان الحاقیه یو.سی.پی تشکیل داد که در نتیجه ۱۸ ماه کار فشرده گروه کاری، الحاقیه جدید مقررات متحدالشکل اعتبارات اسنادی برای ارایه‌ی الکترونیکی یو.سی.پی به دست آمد،^۶ که مخفف عبارت Electronic uniform customs and practice می‌باشد.

ای.یو.سی.پی صرفاً در مورد نحوه‌ی ارایه‌ی اسناد بحث میکند و این که در چه شرایطی ارایه‌ی اسناد مربوط به اعتبار صحیح خواهد بود. به عبارت دیگر ای.یو.سی.پی گامی در جهت هدف اصلی تجارت الکترونیک که همان تجارت منهای کاغذ است تلقی می‌گردد.^۷

فصل دوم: وجوه افتراق یو.سی.پی ۵۰۰ و یو.سی.پی ۶۰۰

در این فصل به بررسی وجوه افتراق یو.سی.پی ۵۰۰ و یو.سی.پی ۶۰۰ می‌پردازیم. این فصل شامل دو مبحث می‌باشد که در مبحث اول به بررسی تغییرات شکلی و در مبحث دوم به بررسی تغییرات ماهوی خواهیم نشست.

مبحث اول: تغییرات شکلی

گفتار اول: تقلیل ۴۹ ماده به ۳۹ ماده

از لحاظ شکلی اگر بخواهیم این دو مجموعه مقررات را با هم قیاس نماییم، در اولین نگاه به این نتیجه می‌رسیم که مقررات جدید یو.سی.پی ۶۰۰ دارای ۳۹ ماده است که نسبت به یو.سی.پی ۵۰۰ که ۴۹ ماده داشت، مواد کمتری دارد، این در حالی است که مواد و تبصره‌ها نشان می‌دهند از حجم مقررات تحلیل نرفته، بلکه حتی مواد اضافه‌ای نیز دارند. شش ماده جدید در مقررات یو.سی.پی ۶۰۰ گنجانده شد. مواد ۲، ۳، ۱۰، ۱۲، ۱۵ و ۱۷ مواد جدید هستند.

۱. رسول ابافت، «اعتبارات اسنادی و ماهیت حقوقی آن در حقوق تجارت بین‌الملل»، مجله پیک نور، زمستان ۸۶، ص ۸۹
۱. E.BSHOP, «FINANCE OF INTERNATIONAL TRADE» PUBLISHED BY LINACRE HOUSE, FIRST PUBLISHED ۲۰۰۴, P ۵۶

۲. مهدی، رنجبر آذربایجان، «اعتبار اسنادی در تجارت الکترونیک با بررسی مواد ای.یو.سی.پی»، فصلنامه حقوقی گواه، شماره ۶ و ۷، سال ۸۵، ص ۵۷

پنج ماده از مقررات یو.سی.پی ۵۰۰ حذف شد. مواد ۵، ۶، ۱۲، ۸ و ۳۸ مواد محذوف هستند. مواد ۲، ۶، ۹، ۱۰، ۲۰، ۲۱، ۲۲، ۳۰، ۳۱، ۳۳، ۳۵، ۳۶، ۴۶ و ۴۷ از مجموعه مقررات یو.سی.پی ۵۰۰ یا در ماده و مواد دیگری ادغام شدند و یابین که با عناوین دیگری در یو.سی.پی ۶۰۰ معرفی شده‌اند.^۸

لازم به ذکر است که کمیسیون بانکداری برای بازنگری مقررات یو.سی.پی ۵۰۰ ابتدا اقدام به تشکیل یک گروه تهیه کننده پیش‌نویس نمود و هم چنین تصمیم گرفت که گروه دیگری نیز تحت عنوان گروه مشاوران تشکیل شود که با بررسی متن ارایه شده توسط گروه تهیه کننده پیش‌نویس، نظرات مشورتی خود را اعلام نماید. گروه مشاوران که متجاوز از ۴۰ نفر و از ۲۶ کشور بودند، کارشناسان صنعت حمل و نقل و بانک داری بودند. گروه مشاوران پیشنهادهای ارزشمندی را قبل از ارسال نخستین متن پیش‌نویس به کمیته‌های ملی، به گروه تهیه پیش‌نویس ارایه نمود.

کمیسیون بانک داری اتاق بازرگانی بین‌المللی در اجلاس ۲۵ اکتبر ۲۰۰۶ پاریس که با حضور نمایندگان از کمیسیون بانک داری کمیته ایرانی اتاق بازرگانی بین‌المللی تشکیل شد، مقررات یو.سی.پی ۶۰۰ را با رأی موافق کلیه اعضا به تصویب نهایی اعضای کمیسیون بانک داری اتاق بازرگانی در پاریس رسید و تاریخ اجرای آن اول جولای ۲۰۰۷ تعیین شد.^۹

گفتار دوم: تعاریف (ماده ۲ از مقررات یو.سی.پی ۶۰۰)

دومین تغییر شکلی مربوط به ماده ۲ از یو.سی.پی ۶۰۰ است. در این ماده تحت عنوان تعاریف به چهارده اصطلاح پرداخته شده است. از لحاظ شکلی قسمت تعاریف به مقررات متحدالشکل اضافه گردیده است و ماده ۲ تحت عنوان تعاریف به تعاریف اصطلاحات بانک ابلاغ کننده^{۱۰} درخواست کننده^{۱۱} روزبانکی^{۱۲}، ذینفع^{۱۳}، ارایه مطابق^{۱۴}، تأیید^{۱۵}، بانک تایید کننده^{۱۶}، اعتبار^{۱۷} پذیرش پرداخت^{۱۸}، بانک گشاینده^{۱۹}، معامله اسناد^{۲۰}، بانک تعیین شده^{۲۱}، ارایه^{۲۲} و ارایه کننده^{۲۳} می‌پردازد. هر چند به نظر می‌رسد برخی اصطلاحات نیازی به تعریف نداشته‌اند، اما تعریف

^۸ C.CASTANEDA, ARTICLE «COMPARATIVE STUDY OF UCP ۵۰۰ AND UCP ۶۰۰», (۲۰۰۷)P ۲

^۹ محمد صالح ذوقی، «مقررات متحدالشکل اعتبارات اسنادی» ترجمه، انتشارات کمیته ایرانی، اتاق بازرگانی بین‌المللی، چاپ سوم، سال ۸۸ ص ۱۰ و ۱۸.

^{۱۰} Advising bank

^{۱۱} Applicant

^{۱۲} Banking day

^{۱۳} Beneficiary

^{۱۴} Complying Presentation

^{۱۵} Confirmation

^{۱۶} Confirming bank

^{۱۷} Credit

^{۱۸} Honour

^{۱۹} Issuing bank

^{۲۰} Negotiation

^{۲۱} Nominated bank

^{۲۲} Presentation

^{۲۳} Presenter

اصطلاحاتی چون روز بانکی، ارایه مطابق و پذیرش خالی از فایده نبوده و خاتمه بخش برخی اختلافات خواهد بود.

امروزه متداول است که در تدوین مقررات چه در زمینه داخلی و چه در سطح بین‌المللی به تعاریف مشخص و دقیق اصطلاحات پرداخته شود تا از بروز ابهامات و مشکلات ارایه تفسیر کاسته شود. با وجود نکات مثبت این گونه قانون گذاری به نظر می‌رسد که لزوماً این نحوه قانون گذاری کارایی را افزایش نمی‌دهد، چرا که گاه تفسیر خود در انطباق قوانین با شرایط و مقتضیات کمک بزرگی بوده و بالاخص در زمینه مقرراتی که برآمده از عرف و رویه‌ای تجاری هستند انعطاف پذیری لازم است. سعی شده است تا اصطلاحات و مواد ساده، خلاصه و بدون پیچیدگی آورده شوند، به همین منظور از آوردن اصطلاحاتی^{۲۴} چون: «مگر این که به صراحت در اعتبار شرط شده باشد» پرهیز شده است تا راه تفسیرهای متفاوت را ببندد.

گفتار سوم: مقایسه ساختاری یو.سی.پی ۵۰۰ و یو.سی.پی ۶۰۰

یو.سی.پی ۶۰۰ به ۷ بخش اصلی تقسیم می‌شود (همانند یو.سی.پی ۵۰۰ که به صورت A to G تقسیم شده بود)، که عبارتند از: مقررات و تعاریف کلی،^{۲۵} انواع و چگونگی ابلاغ اعتبارات،^{۲۶} تعهدات و مسئولیتها،^{۲۷} اسناد، مقررات متفرقه،^{۲۸} اعتبار قابل انتقال،^{۲۹} واگذاری عواید.^۷

همانطور که مشاهده می‌شود، در مقررات یو.سی.پی مواد هر یک به مناسبت معنا و مفهومشان جایگاه خاصی را دارند. عده‌ای از مواد در گروه تعاریف و مقررات عمومی گنجانده شده‌اند، گروهی دیگر انواع و چگونگی ابلاغات را بررسی می‌نمایند. برخی نیز در رابطه با مسئولیتها و تعهدات بین بانکها از جمله بانک صادر کننده، تأیید کننده و بانک تعیین شده سخن می‌گویند. در واقع این مواد بسیار مورد استفاده بوده است: زیرا موادی می‌باشند که حقوق و تعهدات بانک تأیید کننده، بانک گشاینده و بانک تعیین شده را در مقابل یکدیگر بررسی و تجزیه و تحلیل می‌نمایند. دسته‌ای از مواد به بررسی اسناد معمول در اعتبارات اسنادی می‌پردازند. برخی نیز اعتبارات قابل انتقال و واگذاری عواید را تجزیه و تفسیر می‌نمایند. این تقسیم‌بندی‌ها و تفکیک‌ها بسیار مفید بوده و از ادغام ناروای مواد در همدیگر که نتیجه‌ای به جز سردرگمی در پی ندارد، جلوگیری به عمل آورده است. هم چنین این نوع تقسیم‌بندی و گروه بندی بسیار مورد استفاده خوانندگان و استفاده کنندگان از این مقررات من جمله مشاوران، وکلا و کارمندان بانکها می‌باشد. در راستای تقویت همین اهداف میتوان دسته بندی ذیل را ارایه داد:

عناوین	UCP ۵۰۰	UCP ۶۰۰
مقررات عمومی و تعاریف	۱ - ۵	مواد ۱-۳
انواع و چگونگی ابلاغ اعتبارات	مواد ۶-۱۲	مواد ۹-۱۱
مسئولیتها و تعهدات	مواد ۱۳-۱۹	مواد ۱۶-۱۶ و ۸

۱. C. CASTANEDA, IBID, P ۷

۲. General Provisions and Definitions

۳. Form and Notification of Credits

۴. Liabilities and Responsibilities

۵. Miscellaneous Provisions

۶. Transferable Credit

۷. Assignment of Proceeds

۴-		
مواد ۱۲-۱۳	—	بانکهای تعیین شده
مواد ۱۷-۲۸	مواد ۲۰-۳۸	اسناد
مواد ۲۹-۳۷	مواد ۳۹-۴۷	مقررات متفرقه
مواد ۳۸	ماده ۴۸	اعتبارات قابل انتقال
مواد ۳۹	ماده ۴۹	واگذاری عواید

البته لازم به ذکر است که به شکل دیگری هم مواد یو.سی.پی ۶۰۰ را می توان گروه بندی کرد که با گروه بندی قبل صرفاً تفاوتی شکلی دارد و الا از نظر ماهوی هر دو یک هدف و یک مفهوم را دنبال می نمایند.

عناوین	مواد
مقررات عمومی و تعاریف	۱ - ۵
مسئولیتها و تعهدات	۶-۱۳
بررسی اسناد	۱۴-۱۷
اسناد	۱۸ - ۲۸
مقررات متفرقه	۲۹-۳۳
عدم مسئولیتها	۳۴-۳۷
اعتبار قابل انتقال و واگذاری عواید	۳۸ - ۳۹

حال مفید است که از لحاظ ساختار شکلی نیز این دو مجموعه مقررات را قیاس نماییم.^{۳۰}

«موضوع ماده»	UCP ۵۰۰	UCP ۶۰۰
کاربرد مقررات UCP	ماده ۱	ماده ۱
مفهوم اعتبار	ماده ۲	ماده ۲ و ۳
اعتبارات در مقابل قراردادها	ماده ۳	ماده ۴
اسناد در مقابل کالا/ خدمات/ عملکردها	ماده ۴	ماده ۵
دستورات گشایش / اصلاح اعتبارات	ماده ۵	—
اعتبارات برگشت پذیر و برگشت ناپذیر	ماده ۶	ماده ۳
مسئولیت بانک ابلاغ کننده	ماده ۷	ماده ۹
ابطال اعتبار	ماده ۸	—
تعهدات بانکهای گشاینده و تأیید کننده اعتبار	ماده ۹	ماده ۷ و ۸
انواع اعتبار	ماده ۱۰	ماده ۶ و ۸
اعتبارات مخبره شده از راه دور و ابلاغ مقدماتی	ماده ۱۱	ماده ۱۱

^۱ R.SMITH & R.BULTER, «COMMODITIES FINANCE IMPACT OF UCP ۶۰۰ A GUIDE TO THE NEW RULES, (WWW.REED SMITH.COM) (۲۰۰۸), P۳۰-۳۲

دستورات ناقص یا مبهم	ماده ۱۲	—
ضوابط بررسی اسناد	ماده ۱۳	ماده ۱۴
اسناد مغایر با شرایط اعتبار و نحوه‌ی اطلاع مغایرت	ماده ۱۴	ماده ۱۴، ۱۵ و ۱۶
عدم قبول مسئولیت اصالت اسناد	ماده ۱۵	ماده ۳۴
عدم قبول مسئولیت مخابره پیامها	ماده ۱۶	ماده ۳۵
فورس ماژور	ماده ۱۷	ماده ۳۶
عدم قبول مسئولیت نحوه عملکرد بانکهای کارگزار	ماده ۱۸	ماده ۳۷
ترتیبات پرداخت بین بانکی	ماده ۱۹	ماده ۱۳
ابهام در تشخیص صادرکنندگان اسناد	ماده ۲۰	ماده ۳ و ۱۷
اسنادی که صادرکنندگان محتویات آن نامشخص باشد	ماده ۲۱	ماده ۱۴
تاریخ صدور و تاریخ اعتبار	ماده ۲۲	ماده ۱۴I
بازنامه دریایی / اقیانوسی	ماده ۲۳	ماده ۲۰
راهنامه دریایی غیرقابل معامله	ماده ۲۴	ماده ۲۱
بازنامه حمل دربست	ماده ۲۵	ماده ۲۲
سند حمل مرکب (ترکیبی)	ماده ۲۶	ماده ۱۹
سند حمل هوایی	ماده ۲۷	ماده ۲۳
اسناد حمل جاده‌ای، راه آهن یا آبراه داخلی	ماده ۲۸	ماده ۲۴
رسیده‌های پستی و پیک	ماده ۲۹	ماده ۲۹
اسناد حمل صادره توسط متصدیان حمل و نقل (فورواردرها)	ماده ۳۰	—
حمل روی عرشه، بارگیری و شمارش توسط فرستنده، ...	ماده ۳۱	ماده ۲۶
اسناد حمل بدون نقص (بدون قید)	ماده ۳۲	ماده ۲۷
اسناد حمل حاکی از کرایه به صورت پیش پرداخت / قابل پرداخت	ماده ۳۳	ماده ۲۵b مشابه ۳۳b می‌باشد. ماده ۲۶c نیز مشابه می‌باشد.
اسناد بیمه	ماده ۳۴	ماده ۲۸
نوع پوشش بیمه‌ای	ماده ۳۵	ماده ۲۸

پوشش بیمه‌ای تمام خطر	ماده ۳۶	ماده ۲۸
سیاهه‌های تجارتي	ماده ۳۷	ماده ۱۸
سایر اسناد	ماده ۳۸	—
نوسان در مبلغ اعتبار، مقدار و قیمت کالا	ماده ۳۹	ماده ۳۰
برداشت تدریجی، حمل	ماده ۴۰	ماده ۳۱
برداشت احتیاطی / حمل در دوره‌های معین	ماده ۴۱	ماده ۳۲
تاریخ سررسید و محل ارایه‌ی اسناد	ماده ۴۲	ماده ۶
محدودیت تاریخ رسید	ماده ۴۳	ماده ۱۴
تمدید تاریخ سررسید	ماده ۴۴	ماده ۲۹
ساعات ارایه اسناد	ماده ۴۵	ماده ۳۳
اصطلاحات کلی برای تاریخهای حمل (بارگیری)	ماده ۴۶	ماده ۳
اصطلاحات تاریخ برای دوره‌های حمل	ماده ۴۷	ماده ۳
اعتبار قابل انتقال	ماده ۴۸	ماده ۳۸
واگذاری عواید	ماده ۴۹	ماده ۳۹

مبحث دوم: تغییرات ماهوی

در این مبحث به بررسی تغییرات ماهوی و ماهیتی میان مقررات یو.سی.پی ۵۰۰ و یو.سی.پی ۶۰۰ می‌پردازیم. این مبحث به سه گفتار اصلاحات، اضافات و حذفیات تقسیم می‌شود.

گفتار اول: اصلاحات

در این مبحث طی بندهای چند گانه اصلاحات ماهوی مجموعه مقررات یو.سی.پی ۵۰۰ و یو.سی.پی ۶۰۰ را بررسی می‌کنیم.

بند اول: تغییر در مفهوم «معامله اسناد»^{۳۱}

یکی از مهمترین تغییرات، توجه به تغییر در اصطلاح «معامله اسناد» است. در ماده ۲ از مقررات یو.سی.پی ۶۰۰ تحت عنوان تعاریف، «معامله اسناد» عبارتست از: «یعنی خرید برات (صادر به عهده بانک دیگری به غیر از بانک مقرر) و یا اسناد ارایه شده مطابق شرایط اعتبار توسط بانک مقرر، اعم از این که پرداخت به ذی نفع انجام گیرد یا پیش از روز بانکی تعیین شده در پوشش وجه، واقع شود.»

ماده ۱۰bii از مقررات یو.سی.پی ۵۰۰، «معامله اسناد» را اینگونه تعریف می‌نمود:

«معامله در مفهوم اعلام ارزش برات (بروات) یا سند (اسناد) توسط بانک مجاز به معامله است. صرف کنترل اسناد بدون پرداخت ارزش آن معامله تلقی نمی‌گردد.»

بانک گشاینده اعتبار ملزم گشته در صورت ارایه مطابق، بانک تعیین شده را پوشش دهد، حتی اگر اسناد در حین انتقال گم شده باشد.

اعتبار اسنادی قابل معامله اعتباری است که طبق آن ذینفع می‌تواند پیش از پذیرش اسناد و قبولی نویسی برات به وسیله‌ی متقاضی یا بانک گشایش کننده آن را به یک بانک مشخص یا هر بانکی بفروشد. اعتبار اسنادی قابل معامله در وصول بهای کالا توسط ذی نفع سهولت زیادی قایل می‌شود. این سهولت هنگامی افزون می‌گردد که اعتبار به جای آن که در یک بانک معین قابل معامله باشد در هر بانکی آزادانه معامله شود.^{۳۲}

در برخی کشورها حق رجوع حتی در مواردیکه بروات تحت اعتبارات بدون حق رجوع کشیده می‌شوند قابل استفاده هستند. زیرا بر اساس مقررات ملی بروات، براتکش اجازه ندارد از اقدامات دارنده برات جهت پیگیری حق رجوع، ممانعت به عمل آورد. بر اساس حق رجوع، بانک معامله کننده می‌تواند تقاضای بازپرداخت وجه کند. بدین ترتیب آن بانک از ذی نفع بابت تأخیر در پرداخت، بهره متعلقه را مطالبه می‌کند. این حالت احتمالاً متداولترین کاربرد حق رجوع است و قدرت اثر آن بستگی به مدت زمان تأخیر و نرخ بهره آن مقطع زمانی دارد.^{۳۳}

همانطور که گفته شد، مفهوم معامله در ماده ۲ از مقررات یو.سی.پی ۶۰۰ بدون اشاره به حق رجوع تبیین شده است. از همین رو این امکان برای بانک معامله کننده وجود دارد که با اتکا به توافق حاصله (در صورت وجود) با برخوردار از حق جبران خسارت یا بدون آن، مبادرت به معامله بدون حق رجوع نماید. شایان ذکر است که در مجموعه مقررات یو.سی.پی ۶۰۰ و یو.سی.پی ۵۰۰ به روشنی شرح داده شده که بررسی اسناد و یا تسلیم آن به بانک گشاینده برای پرداخت، متضمن مبادرت به معامله نیست.

هرگاه ذی نفع، اسناد مطابق شرایط اعتبار را تسلیم بانک معامله کننده نماید، اما آن بانک حاضر به انجام معامله نباشد، اسناد به مسئولیت بانک گشاینده به همین بانک منتقل می‌شود. به محض آن که اسناد در موعد تعیین شده و در محل مشخص شده در اعتبار ارایه گردید، در صورت رعایت شرایط اعتبار، بانک گشاینده متعهد به پرداخت وجه می‌شود.

همانطور که در ماده biii ۱۳ از مقررات یو.سی.پی ۶۰۰ و ماده ۱۹d از مقررات یو.سی.پی ۵۰۰ پیش‌بینی شده، بانک گشاینده موظف است نسبت به جبران خسارت اقدام نموده و بهره ناشی از مدت عدم پرداخت را به بانکی که پرداخت را طبق شرایط اعتبار انجام داده است، بپردازد. باین همه در پاره‌ای موارد بانک معامله کننده باید بهره متعلقه را از ذینفع مطالبه کند. از جمله هنگامی که ارسال اسناد با تأخیر انجام میشود، یا بانک گشاینده علیرغم تعهد خود در موعد مقرر اقدام به پرداخت نمی‌کند.

ممکن است حین ارزیابی اعتبار قابل استفاده در مقابل معامله چنین نتیجه‌گیری نمود که این نوع اعتبار استفاده‌ای برای ذینفع ندارد اما باید به خاطر داشته باشیم که چنانچه شرایط اعتبار رعایت شده باشد، تعهد قطعی بانک گشاینده بدون هیچ قید و شرطی به قوت خود باقی است.

در اغلب موارد بانک معامله کننده از حق رجوع خود صرف نظر می‌کند. در اکثر اعتباراتی که در مقابل معامله قابل استفاده هستند در واقع معامله به نحوی انجام می‌گیرد که ذینفع هیچگاه متوجه تفاوت میان این نوع اعتبار و

۲. سیف الله صادقی یارندی، و طارم سری، مسعود، پیشین، ص ۲۸۶.

۱. لنگریچ، لینهارد، «اعتبارات اسنادی در حقوق تجارت بین‌الملل»، ترجمه سعید حسنی، بنیاد حقوقی میزان، زمستان ۸۷، چاپ اول

اعتبار قابل استفاده در مقابل پرداخت نمی‌گردد.^{۳۴}

اما در اعتبارات تایید شده که در مقابل معامله قابل استفاده هستند، بانک تایید کننده حق رجوع ندارد. (ماده ۸a ii از یو.سی.پی ۶۰۰). از این لحاظ در واقع هیچ تفاوتی میان اعتبارات تایید شده قابل استفاده در مقابل معامله و اعتبارات تایید شده قابل استفاده در مقابل پرداخت وجود ندارد.

بر اساس تعریف جدید از «معامله اسناد» بانک تعیین شده مجاز به تنزیل اسناد مطابق با شرایط اعتبار به صورت «حال» یا «پرداخت مدت دار»^{۳۵} و قادر به «خرید یا پیش پرداخت»^{۳۶} برات یا بروات قبولی نویسی شده می‌باشد. این امر چند مزیت دارد:

الف: بانک معامله کننده با انجام یک فعالیت جدید، سودآوری خود را افزایش می‌دهد.

ب: برای ذی نفع اعتبار، به عنوان یک روش تأمین مالی، اعتبار اسنادی را جذاب‌تر می‌نماید.

ج: برای خریدار، شانس بیشتری جهت گشایش اعتبار مدت‌دار فراهم می‌گردد.

بر اساس مقررات یو.سی.پی ۶۰۰ در خصوص اعتبارات قابل استفاده در مقابل معامله، این برات باید عهده بانکی به استثنای بانک تعیین شده کشیده شود. نیز مقررات یو.سی.پی ۶۰۰ در مورد حق رجوع به ذینفع نسبتاً سکوت اختیار کرده است و فقط در جایی اشاره داشته که چنان چه معامله عهده بانک تأیید کننده است آن بانک باید بدون حق رجوع نسبت به معامله اسناد اقدام کند.^{۳۷}

لازم به ذکر است که حق رجوع بر پایه کاربرد برات و قوانین ناظر بر آن استوار است، اما مطابق ماده ۲ اعتبارات قابل استفاده در مقابل معامله را می‌توان بدون برات نیز صادر نمود که در این حالت حق رجوع صرفاً زمانی نافذ است که بانک معامله کننده هم حین ابلاغ اعتبار و هم هنگام پرداخت آن صراحتاً به این موضوع اشاره کند.

البته لازم به ذکر است که در مقررات یو.سی.پی ۵۰۰، معامله اسناد نیز یکی از مواردی بود که در ذیل مبحث پذیرش^{۳۸} پرداخت آمده بود، در حالی که در مقررات یو.سی.پی ۶۰۰، ۴ گروه تبدیل به ۳ گروه شده است: پرداخت دیداری یا پرداخت مدت دار و پذیرش برات. به عبارت دیگر معامله اسناد که گروه چهارم بود از زیرمجموعه «پذیرش پرداخت» حذف گردیده و به صورت منفک و جداگانه تعریف و تفسیر شده است.^{۳۹} ماده ۲ از یو.سی.پی ۶۰۰ گواهی این موضوع می‌باشد زیرا پذیرش پرداخت و معامله اسناد را از هم دیگر تفکیک نموده و در دو بند جداگانه تعریف کرده است.

به عبارتی پذیرش پرداخت شامل بررسی اسناد بوده و پرداخت نقدی، پرداخت نهائی و تعهد مشروط در آینده را دربرمی‌گیرد. در گذشته برخی از بانکها به اشتباه «معامله اسناد» را به همین مفهوم به کار می‌بردند. اما با تعریف جدید و جداگانه‌ای که مقررات یو.سی.پی ۶۰۰ از معامله ارائه داده است جای هیچگونه سوء تعبیری وجود ندارد.

بند دوم: برگشت ناپذیر بودن اعتبار اسنادی در مقررات یو.سی.پی ۶۰۰

۱. اسمیت، دونالد، مقاله «کاربرد معامله در اعتبارات اسنادی»، ترجمه سعید حسینی، مجله توسعه صادرات، سال یازدهم، شماره ۷۳، مرداد ۱۳۸۷، ص ۳۳

۲. Deffered Payment
۳. Prepay or Purchase

۱. ماده ۸ b ii از مقررات یو.سی.پی ۶۰۰ بیان می‌دارد:

«اگر اعتبار برای معامله اسناد نزد بانک تأیید کننده قابل استفاده باشد، در مورد معامله اسناد، بدون حق رجوع، اقدام کند.»

۲. Honour

۳. برای درک بهتر مطلب به مواد ۹a از یو.سی.پی ۵۰۰ و ۲ از یو.سی.پی ۶۰۰ مراجعه کنید.

اعتبارات اسنادی از نظر حدود اختیارات خریدار به اعتبار اسنادی برگشت پذیر و اعتبار اسنادی برگشت ناپذیر تقسیم می شود. در اعتبار اسنادی برگشت پذیر، خریدار حق تغییر شرایط اعتبار یا حتی فسخ اعتبار را دارد، بدون آن که لزومی به جلب موافقت فروشنده (صادر کننده) داشته باشد. در واقع به موجب اعتبار برگشت ناپذیر فروشنده از تعهد پرداخت بانک که اساساً جدای از قرارداد مبنای اعتبار است، منتفع می شود.^{۴۰}

اعتبارات را از لحاظ مقررات یو.سی.پی ۵۰۰ و یو.سی.پی ۶۰۰ مقایسه می نمایم.

ماده ۶ مقررات یو.سی.پی ۵۰۰ مقرر می دارد:

«الف: یک اعتبار ممکن است برگشت پذیر، یا برگشت ناپذیر باشد.

ب: بنابراین اعتبار باید به روشنی مشخص کند که برگشت پذیر یا برگشت ناپذیر است.

ج: در صورت نبود چنین تصریحی اعتبار برگشت ناپذیر انگاشته خواهد شد.»^{۴۱}

ماده ۳ از مجموعه مقررات یو.سی.پی ۶۰۰ مقرر می دارد:

«..... اعتبار برگشت ناپذیر تلقی می شود، حتی اگر اشاره ای به این موضوع نشده باشد .....»

همانطور که ملاحظه می شود، اعتبارات تحت مقررات یو.سی.پی ۶۰۰ تنها اعتبارات برگشت ناپذیرند. و اعتبارات اسنادی برگشت پذیر که به ندرت مورد استفاده قرار می گیرند از شمول مقررات فوق الذکر خارج شده اند. از نظر این مقررات پیش فرض آن است که اعتبار اسنادی به صورت برگشت ناپذیر گشایش می گردد. این نکته برای کلیه طرفهای ذیربط بویژه متقاضی و ذی نفع حایز اهمیت است. این در حالی است که مقررات یو.سی.پی ۵۰۰ شامل هر دو نوع اعتبار بوده و تنها در جایی که نوع اعتبار مشخص نمی گردید، اعتبار برگشت ناپذیر بود.

بند سوم: تغییر در مدت روز بانکی

در ماده مربوط به «ضوابط بررسی اسناد» مقررات یو.سی.پی ۵۰۰ در ماده ۱۳b اشعار می دارد:

«بانک گشاینده اعتبار، بانک تأیید کننده (اگر باشد) یا بانک تعیین شده ای که از طرف آن عمل می کند هر کدام در فرصت متعارفی، که بیش از هفت روز بانکی از تاریخ دریافت اسناد نخواهد بود، باید اسناد را بررسی کنند و نسبت به قبول یا رد آن‌ها تصمیم بگیرند و مراتب را به ارسال کننده اعلام نمایند.»

در ارتباط با همین موضوع ماده ۱۴b از مقررات یو.سی.پی ۶۰۰ بیان می دارد:

«بانک تعیین شده ای که موافقت خود را اعلام کرده، بانک تأیید کننده در صورت وجود، هم چنین بانک گشاینده هر یک حداکثر به مدت ۵ روز بانکی بعد از روز ارایه اسناد فرصت دارند تا مشخص کنند که اسناد ارایه شده مطابق با شرایط اعتبار است. این مدت با توجه به سررسید اعتبار یا آخرین روز ارایه اسناد به هیچ وجه کوتاه نمی شود و این تاریخها بر آن تأثیری ندارد.»

عبارت «مدت معقول یا فرصت متعارف»^{۴۲} که در مقررات یو.سی.پی ۵۰۰ آمده بود با توجه به شرایط و ساختارهای زیربنایی و فن آوری های متفاوت کشورهای مختلف در نظر گرفته شده بود. این امر باعث مشکلات و

---

^{۴۰}. A. GRATHA, «THE HAND BOOK OF INTERNATIONAL TRADE AND FINANCE», PUBLISHED BY KOGAN PAGE. (۲۰۰۸) P ۴۷

۲. محمد صالح ذوقی، ترجمه مجموعه مقررات متحدالشکل اعتبارات اسنادی یو.سی.پی ۵۰۰، انتشارات اتاق بازرگانی بین المللی، چاپ سوم، تابستان ۷۷، ص ۱۸.

^{۴۲}. Reasonable time

سوء استفاده‌هایی گردیده بود. به عبارتی می‌توان گفت که اصطلاح «مدت معقول» اصطلاحی نامتعارف می‌باشد. زیرا ابتدا باید تفسیر کرد که معنای «مدت معقول» چیست؟ یا این که چگونه در رابطه با «مدت معقول» تصمیم‌گیری می‌شود. مسلماً پاسخ به این پرسش‌ها را به این آسانی نمی‌توانست بدست آورد و تفسیر این اصطلاح را به رویه‌ی قضایی بانکها محول نموده بودند. به دنبال همین مباحث، یو.سی.پی ۶۰۰ مدت مشخصی را برای تمامی کشورها و تمامی شرایط در نظر گرفته است که البته این نیز خود می‌تواند باعث بروز مشکلاتی در برخی از کشورها گردد. بنابراین اصطلاح «مدت معقول» در ماده ۱۴b از مقررات یو.سی.پی ۶۰۰ نیامده است و نیز عبارت «... که بیش از ۷ روز بانکی از تاریخ دریافت اسناد نخواهد بود»^{۴۳} در ماده ۱۳b از یو.سی.پی ۵۰۰ به عبارت «... حداکثر به مدت ۵ روز بانکی بعد از روز ارایه اسناد...»^{۴۴} در ماده ۱۴b از یو.سی.پی ۶۰۰ مبدل شده است.

هم چنین به دنبال تغییر در مدت روز بانکی در ماده ۱۴b از مقررات یو.سی.پی ۶۰۰ (یعنی همان کاهش روز بانکی از ۷ روز به ۵ روز) ماده ۱۴di از مقررات یو.سی.پی ۵۰۰ نیز تغییر نموده و در بند ۱۶d از مقررات یو.سی.پی ۶۰۰ مقرر می‌دارد:

«اطلاعیه درخواست شده در بند C از ماده ۱۶ باید از طریق مخابرات راه دور یا در صورت عدم امکان، از طریق دیگر وسایل مخابراتی سریع، به نحوی که دیرتر از پایان پنجمین روز بانکی بعد از ارایه اسناد نباشد، ارسال شود.»
مسلماً عبارت تغییر یافته در یو.سی.پی ۶۰۰ منفعتی ذی نفع^{۴۵} را بیشتر تأمین خواهد کرد. زیرا زمان کمتر برای بررسی اسناد در محدوده بزرگتر، گردش وجوه را مدیریت می‌کند. البته باید توجه داشت که کاهش زمان بررسی اسناد، می‌تواند در میزان دقت به عمل آمده در بررسی اسناد تأثیری منفی داشته باشد، و هم چنین کاهش دقت را نیز به دنبال آورد، ولی از آن جایی که اصل بر بررسی اصالت «ظاهر اسناد» می‌باشد، به نظر می‌رسد کاهش زمان نه تنها از میزان دقت نمی‌کاهد، بلکه در جهت افزایش سرعت و تقویت نظریه عمل به ظاهر در تجارت بین‌المللی می‌باشد.

بند چهارم: تناقض و تعارض اسناد و دیدگاه جدید یو.سی.پی ۶۰۰

ماده ۲۱ مقررات یو.سی.پی ۵۰۰ بیان می‌دارد:

«هرگاه اسنادی به غیر از اسناد حمل، اسناد بیمه و سیاهه‌های تجارتي درخواست شده باشد، باید در اعتبار تصریح شود که این اسناد توسط چه کسانی صادر شود و محتویات و مطالب آن چه باشد و گر نه بانکها چنین اسنادی را همانگونه که ارایه شدند خواهند پذیرفت، مشروط بر این که محتویات آنها با دیگر اسناد ارایه شده متناقض نباشد.»^{۴۶}

ماده ۱۴d مقررات یو.سی.پی ۶۰۰ مقرر می‌دارد:

«اطلاعات مندرج در سند هنگام تطبیق با متن اعتبار، خود سند و رویه‌های استاندارد بانک داری بین‌المللی نیازی به تطبیق بند به بند ندارد»^{۴۷}، ولی نباید تناقضی هم با خود سند، سایر اسناد تصریح شده در اعتبار یا اعتبار داشته باشد. ماده F ۱۴ ادامه می‌دهد:

^{۴۳}. "Not exceeding seven banking days"

^{۴۴}. "A maximum of five banking days"

^{۴۵}. Beneficiary

^{۴۶}. "Not in consistent"

^{۴۷}. "Need not be identical"

F14: «در اسنادی به جز سیاهه بازرگانی شرح کالا، خدمات یا عملکرد، در صورت درج، می‌تواند به صورت کلی بیان شود به نحوی که تناقضی با شرح آن‌ها در اعتبار نداشته باشد.» همانطور که مشاهده می‌شود، در بررسی اسناد و مفاد آن‌ها با شرایط مندرج در اعتبار، ماده ۲۱ از مقررات یو.سی.پی ۵۰۰ بیان داشته که «محتویات آن‌ها با دیگر اسناد ارایه شده متناقض نباشد.» آیا عبارت «عدم تناقض» به معنای این است که محتویات اسناد بایستی با هم یکسان و برابر باشند؟ ماده ۱۴ از یو.سی.پی ۶۰۰ در بندهای d , f بیان داشته که «... نیازی به تطبیق بند به بند نمی‌باشد...» «... اما نباید تعارضی هم با ... داشته باشد.» عبارت «need not be identical» در یو.سی.پی ۶۰۰ نشان دهنده این است که مقررات یو.سی.پی ۶۰۰ قواعدی انعطاف‌پذیر و قابل توافق هستند. به عبارتی مواد آن محکم و غیرقابل انعطاف و مصالحه‌ناپذیر نمی‌باشند. زیرا از این مجموعه مقررات انتظار می‌رود که موارد رد و عدم پذیرش اسناد را در اعتبارات اسنادی به حداقل برسانند. نتیجتاً الزامی ندارد مفاد اسناد با هم هم خوانی کامل داشته و یکسان باشند (این امر مغایرت تلقی نمی‌شود)، به شرط آن که تناقض و تعارض با هم نداشته باشند. نتیجتاً این موضوع هم به نفع بانک و بانکداران بوده و هم این که منافع ذینفع و خریدار را تقویت می‌کند.^{۴۸}

بند پنجم: تطابق اسم ذی نفع و متقاضی اعتبار در متن اعتبار و سیاهه تجارتي

ماده ۳۷ از مقررات یو.سی.پی ۵۰۰ مقرر می‌دارد:

«الف: به جز در مواردی که ترتیب دیگری در اعتبار مقرر شده باشد، سیاهه‌های تجارتي:

- ۱- باید صورت ظاهر آن نشان دهد که توسط ذی نفع تعیین شده در اعتبار صادر شده است (به استثنای آن چه در ماده ۴۸ تصریح شده) و
- ۲- باید به نام درخواست کننده اعتبار صادر شده باشد (به استثناء آن چه در ماده ۴۸ تصریح شده) و ۳- نیازی به امضاء ندارد.»

ماده J14 مقررات یو.سی.پی ۶۰۰ پیش بینی می‌کند:

«درج آدرس ذی نفع و درخواست کننده اعتبار در هر یک از اسناد تصریح شده نیازی به همخوانی با آدرس‌های ذکر شده در شرایط اعتبار یا اسناد دیگر مقرر در اعتبار ندارد اما باید در همان کشور ذکر شده در شرایط اعتبار باشد. جزییات تماس (فاکس، تلفن، آدرس پستی و نظایر آن) ذکر شده به عنوان بخشی از آدرس ذی نفع یا درخواست کننده نادیده گرفته خواهد شد. به هر حال هنگامی که آدرس و جزییات تماس درخواست کننده به عنوان بخشی از جزییات گیرنده کالا یا طرف ابلاغ شونده مندرج در سند حمل طبق مواد ۱۹، ۲۰، ۲۱، ۲۲، ۲۳، ۲۴ و ۲۵ مطرح است باید با آن چه که در شرایط اعتبار درج شده تطبیق کند.»

همان گونه که مشاهده می‌کنیم مطابق ماده J14 از مقررات یو.سی.پی ۶۰۰، آدرس‌های ذی نفع و متقاضی اعتبار مندرج در اسناد با آن چه در شرایط اعتبار آمده است می‌تواند با هم تفاوت داشته باشند، یعنی عیناً همان آدرس مندرج در اعتبار نباشند، البته به شرط آن که در محدوده جغرافیایی کشورهای ذی نفع و یا متقاضی اعتبار باشند. همانطور که قبلاً گفته شد، مقررات یو.سی.پی ۶۰۰ قواعدی انعطاف‌پذیر و مصالحه‌پذیر می‌باشند که گام بزرگی در جهت کاهش موارد رد و عدم پذیرش و تعارض اسناد در اعتبارات اسنادی برداشته است.

^{۴۸}. K.MATTI «THE LIABILITY OF BANKS UNDER LETTER OF CREDIT» THE UNION OF THE FINISH LAWYERS, PUBLISHING COMPANY LTD, ۲۰۰۷ P ۱۱۲

بند ششم: ابلاغ اعتبار و اصلاحیه‌ها

مقررات یو.سی.پی ۵۰۰ در ماده ۷a بیان می‌دارد:

«اعتبار ممکن است از طریق دیگری (بانک ابلاغ کننده) به ذی نفع ابلاغ شود، بدون این که برای بانک ابلاغ کننده تعهدی ایجاد نماید. اگر این بانک تصمیم به ابلاغ اعتبار بگیرد، باید دقت متعارف را در کنترل اصالت ظاهری اعتباری که ابلاغ می‌کند به عمل آورد. اگر بانک مذکور تصمیم بگیرد که اعتبار را ابلاغ نکند، باید بی‌درنگ مراتب را به آگاهی بانک گشاینده اعتبار برساند.»

در همین رابطه مقررات یو.سی.پی ۶۰۰ در ماده ۹ b بیان می‌دارد:

«بانک ابلاغ کننده با ابلاغ اعتبار یا اصلاحیه اذعان دارد که اصالت ظاهری اعتبار یا اصلاحیه را احراز کرده و ابلاغیه به درستی منعکس کننده مواد و شرایط اعتبار یا اصلاحیه دریافت شده است.»

یو.سی.پی ۵۰۰ که اشعار می‌داشت که بانک ابلاغ کننده بایستی اصالت ظاهری اعتباری را که می‌خواهد ابلاغ کند بررسی کرده و در این راه دقت متعارف را به عمل آورد یو.سی.پی ۶۰۰ از این عبارت استفاده نکرد و پیش بینی نمود که بانک با عمل ابلاغ، اصالت ظاهری اعتبار یا اصلاحیه را احراز می‌کند به عبارتی، عمل ابلاغ توسط بانک متضمن احراز اصالت ظاهری نیز می‌باشد. می‌توان چنین نتیجه گرفت که یو.سی.پی ۶۰۰ بازتاب دو مسئولیت برای بانک ابلاغ کننده است: یکی اصالت ظاهری و دوم درستی آن ابلاغیه می‌باشد. در حالی که، یو.سی.پی ۵۰۰ تنها یک مسئولیت برای بانک ابلاغ کننده بر شمرده بود و آن نیز اصالت ظاهری بود. به همین جهت می‌توان گفت یو.سی.پی ۶۰۰ منافع ذی نفع اعتبار را بیشتر حفظ کرده و به حال ذی نفع مساعدتر است.

بند هفتم: رونوشت در برابر اصل

ماده ۲۰b از مقررات یو.سی.پی ۵۰۰ بیان می‌دارد:

«به جز در مواردی که ترتیب دیگری در اعتبار مقرر شده باشد بانکها هم چنین اسنادی را که:

- ۱- توسط دستگاه‌های تکثیر خودکار و یا کامپیوتر تهیه شده باشد.
- ۲- نسخ کاربندی باشد.

اگر روی آن‌ها واژه «اصل» نوشته و در صورت لزوم امضا شده باشد به عنوان نسخه‌ی اصل تلقی خواهند کرد. امضای سند می‌تواند به صورت دست نویس، کلیشه شده، پرفراژ، مهر، علامت یا هرگونه روش تأیید مکانیکی یا الکترونیکی دیگر صورت گیرد.»

در همین راستا ماده ۱۷b از مقررات یو.سی.پی ۶۰۰ اشعار می‌دارد:

«بانک سندی را به عنوان نسخه اصل تلقی می‌کند که ظاهراً امضا، علامت، مهر یا نشان‌های از صادر کننده آن به صورت اصل داشته باشد، مگر این که در سند تصریح شده باشد که نسخه اصل نیست.»

مطابق یو.سی.پی ۵۰۰ یک سند اصل شناخته نخواهد شد مگر آن که روی آن واژه‌ی «اصل»^{۴۹} نگاشته شود همانطور که در موارد قبل نیز دیدیم، مقررات یو.سی.پی ۵۰۰ انعطاف ناپذیر بوده و به نظر می‌رسد که بیشتر وابسته به امور اداری و کاغذ بازی می‌باشد. در صورتی که مطابق یو.سی.پی ۶۰۰ ممکن است یک سند اصل باشد، حتی اگر واژه‌ی اصل نیز روی آن حک نشده باشد. بنابراین در این مورد نیز مقررات یو.سی.پی ۶۰۰ منطقی‌تر و

^{۴۹}. Original

انعطاف پذیرتر می باشد. تغییر یاد شده روند بانکها را تسریع بخشیده و منافع ذینفع را تقویت نموده است.

بند هشتم: اسناد در مقابل کالا، خدمت و عملکردها

مطابق ماده ۴ مقررات یو.سی.پی ۵۰۰: «در عملیات اعتبار همه طرفهای ذی ربط اسناد را معامله می کنند و نه کالا، خدمات یا سایر کارکردهایی که اسناد مربوط به آنها است.»
در همین رابطه ماده ۵ مقررات یو.سی.پی ۶۰۰ بیان می دارد:
«بانکها بر اساس اسناد عمل می کنند و نه کالا، خدمات یا عملکرد مرتبط با اسناد»
همان گونه که مشهود است مطابق ماده ۵ یو.سی.پی ۶۰۰ فقط بانکها با اسناد سر و کار دارند، در صورتیکه ماده ۴ یو.سی.پی ۵۰۰ به صراحت بیان می دارد کلیه طرفهای^{۵۰} درگیر در اعتبار با اسناد سر و کار دارند.

بند نهم: سایر اصلاحات

الف: در مورد تاریخ حمل در سند حمل هوایی (راهنامه هوایی) در مقررات یو.سی.پی ۵۰۰ در ماده ۲۷viii می خوانیم: «اگر در اعتبار تاریخ قطعی حمل درخواست شده باشد، با یادداشت مشخص روی بارنامه، این تاریخ درج گردد، تاریخ مذکور به عنوان تاریخ حمل تلقی خواهد شد.»
در حالیکه ماده ۲۳aiii از مقررات یو.سی.پی ۶۰۰ بیان می دارد:
«تاریخ صدور سند به عنوان تاریخ حمل تلقی خواهد شد مگر آن که سند حمل هوایی شامل یادداشت مشخص تاریخ قطعی پرواز باشد، که در این صورت تاریخ ذکر شده در یادداشت به عنوان تاریخ حمل تلقی خواهد شد. درج هرگونه اطلاعات دیگر در ارتباط با تاریخ و شماره پرواز بر روی سند حمل هوایی به عنوان تاریخ حمل تلقی نخواهد شد.»

همانطور که ملاحظه می شود مطابق یو.سی.پی ۶۰۰ در راه نامه هوایی (A W B) تاریخ درج شده در FLIGHT STAMP، تاریخ حمل تلقی می شود، خواه این امر در شرایط اعتبار درج شده باشد، خواه درج نشده باشد.

ب: عنوان ماده ۲۳ دریو.سی.پی ۵۰۰ از Marien/ Ocean B/L (بارنامه دریایی اقیانوس) به Bill of Lading (بارنامه) در ماده ۲۰ یو.سی.پی ۶۰۰ تغییر نام یافته است.

ج: کلمه Allowance در عنوان ماده ۳۹ یو.سی.پی ۵۰۰ به کلمه Tolerance در ماده ۳۰ یو.سی.پی ۶۰۰ تغییر داده شده است.

د: مواد مرتبط با اسناد بیمه ای، از سه ماده ۳۴، ۳۵ و ۳۶ دریو.سی.پی ۵۰۰ به یک ماده دریو.سی.پی ۶۰۰ (ماده ۲۸) تغییر یافته است که در مباحث بعدی مفصلاً در مورد آن بحث خواهیم کرد.

گفتار دوم: مواد اضافه شده به یو.سی.پی ۶۰۰

در این گفتار به بررسی مواد، اصطلاحات و عبارات اضافه شده در مقررات یو.سی.پی ۶۰۰ نسبت به یو.سی.پی ۵۰۰ می پردازیم.

بند اول: اضافه شدن دو اختیار در نحوه رد نمودن اسناد مغایر به یو.سی.پی ۶۰۰

^{۵۰}. All Parties

ماده ۱۶C از یو.سی.پی ۶۰۰ مقرر می‌دارد:

«هنگامی که بانک تعیین شده‌ای که موافقت خود را اعلام کرده، بانک تایید کننده در صورت وجود یا بانک گشاینده تصمیم به ردّ اسناد بگیرد باید موضوع را طی یک اطلاعیه به ارایه کننده اسناد اطلاع دهد. اطلاعیه مذکور باید حاوی این مطالب باشد:

- ۱- عدم پذیرش یا معامله اسناد توسط بانک
  - ۲- مغایرت‌هایی که بانک به استناد آن‌ها از پذیرش اسناد یا معامله اسناد خودداری کرده است.
  - ۳-۱ بانک اسناد را تا دریافت دستورات بعدی ارایه کننده نزد خود نگهداری می‌کند یا
  - ۳-۲ بانک گشاینده اسناد را تا دریافت اعلام موافقت درخواست کننده مبنی بر قبولی اسناد و موافقت با قبولی مذکور یا دریافت دستورات بعدی از ارایه کننده اسناد قبل از موافقت با قبول اسناد نزد خود نگهداری می‌کند، یا
  - ۳-۳ بانک نسبت به استرداد اسناد اقدام می‌کند، یا
  - ۳-۴ بانک طبق دستورات قبلی رسیده از سوی ارایه کننده اقدام می‌کند.»
- در حالیکه در ماده dii ۱۴ یو.سی.پی ۵۰۰ مقرر می‌داشت:
- «اطلاعیه‌ی مذکور باید کلیه‌ی مغایرت‌هایی را که بانک مذکور به موجب آن اسناد را رد نموده است ذکر کند و هم چنین باید بیان کند که آیا اسناد در اختیار ارایه کننده، نگهداری یا عودت داده می‌شود.»
- همانطور که مشاهده می‌شود ماده ۱۶C از یو.سی.پی ۶۰۰ شرایط اطلاعیه عدم پذیرش یا مغایرت را با تفصیل بیشتری از ماده dii ۱۴ یو.سی.پی ۵۰۰ آورده است.

به علاوه بند دیگر ماده ۱۶ (یعنی ماده ۱۶d از یو.سی.پی ۶۰۰) نحوه‌ی ارسال اطلاعیه را از طریق مخابرات یا در صورت عدم امکان از طریق دیگر وسایل مخابراتی سریع به نحوی که دیرتر از پایان پنجمین روز بانکی بعد از ارایه اسناد نباشد، مقرر نموده است.

در نتیجه در قسمت رد نمودن اسناد مغایر توسط بانک و اطلاعیه مربوطه، میزان دقت افزایش یافته و بانک داران بر مبنای یو.سی.پی ۶۰۰ دقیق‌تر عمل می‌نمایند. هم چنین در این مرحله منافع خریدار نسبت به قبل بیشتر تامین میشود.^{۵۱}

بند دوم: تنفیذ با اجازه پیش پرداخت یا خرید

ماده ۱۰d از مقررات یو.سی.پی ۵۰۰ بیان می‌دارد:

«بانک گشاینده اعتبار با تعیین یک بانک دیگر یا با مجاز بودن هر بانکی به معامله اسناد، یا با مجاز نمودن و یا درخواست از یک بانک برای تایید اعتبار، به این بانک اجازه می‌دهد بنا به مورد و در صورت مطابقت ظاهری اسناد با شرایط اعتبار نسبت به پرداخت، قبولی برات (بروات) یا معامله اقدام کند و خود مطابق مفاد این مواد پوشش بآن کهای مذکور را تعهد می‌کند.»

در همین رابطه ماده b ۱۲ از مقررات یو.سی.پی ۶۰۰ مقرر می‌دارد:

«بانک گشاینده با تعیین یک بانک دیگر جهت قبولی برات یا پذیرش تعهد پرداخت مدت‌دار، این بانک را مجاز به پیش‌پرداخت یا خرید برات قبول شده یا تعهد پرداخت مدت‌دار پذیرفته شده توسط آن بانک می‌نماید.»

۱. J.REUVID, «A HAND BOOK OF WORLD TRADE» (PUBLISHED BY ICC)^{۲ND} EDITION, (۲۰۰۹), P۲۷۱

مقررات یو.سی.پی ۵۰۰ اجازه پیش پرداخت یا پذیرش پرداخت مدت دار را نداده بود. بلکه تنها اجازه پرداخت در سررسید^۲ را داده و از همین طریق ذی نفع اعتبار را از مزایای «پیش پرداخت»^۳ محروم کرده بود. در حالی که ذی نفع به امتیاز «پیش پرداخت» برای گردش وجوه نیازمند است. خوشبختانه مقررات یو.سی.پی ۶۰۰ در ماده ۱۲b این کمبود را جبران نموده و اجازه پرداخت مدت دار و نیز پیش پرداخت را قبل از سررسید داده است. می توان چنین نتیجه گرفت که اعتبارهای مدت دار می توانند تنزیل یا خریداری شوند. یعنی ماده ۱۲ یو.سی.پی ۶۰۰ در بند دوم خود اجازه تنزیل را نیز می دهد.

بند سوم: اسناد مربوط به بیمه

همانطور که در مبحث قبلی گفتیم مواد مرتبط با اسناد بیمه ای از ماده ۳۴، ۳۵ و ۳۶ در یو.سی.پی ۵۰۰ به یک ماده در یو.سی.پی ۶۰۰ (ماده ۲۸) تغییر یافته است.

الف: صدور به نمایندگی^۴

ماده a ۳۴ مقررات یو.سی.پی ۵۰۰ بیان می داشت:

«اسناد بیمه باید به وسیله شرکتهای بیمه یا بیمه گران (لویدز) یا نمایندگان آنها صادر و امضا شده باشد.»

ماده a ۲۸ مقررات یو.سی.پی ۶۰۰ مقرر می دارد:

«سند بیمه از قبیل بیمه نامه، گواهی بیمه یا اظهارنامه صادره تحت پوشش بیمه ای باز باید حاکی از صدور و امضا آن توسط شرکت بیمه، بیمه گر یا نمایندگان و کارگزاران آنها باشد.

هرگونه امضای نماینده یا کارگزار باید مشخص کند که آیا نماینده یا کارگزار «برای» یا «از طرف» شرکت بیمه یا بیمه گر امضا کرده است.»

مطابق مقررات جدید بیمه نامه می تواند به وکالت و نمایندگی صادر گردد.

این موضوع که یو.سی.پی ۶۰۰ به وکیل اجازه ای امضای بیمه نامه و صدور آن را داده است، همه نشان از انعطاف پذیری آن می باشد. به عبارتی یو.سی.پی ۶۰۰ از این طریق به روند جریانی صنعت بیمه نیز کمک کرده است.

ب: شرایط مستثنی شده

از دیگر مواد اضافه شده مربوط به اسناد بیمه ای در ماده ۲۸ مقررات یو.سی.پی ۶۰۰، بند I از این ماده می باشد که عبارتست از:

«سند بیمه می تواند شامل شرایط مستثنی شده باشد.»

این بند جدید است که در یو.سی.پی ۶۰۰ (مواد مربوط به بیمه) وجود نداشت. مطابق این بند، بانکها می توانند بیمه نامه ای را که در بردارنده ارجاعات به برخی از شروط است را قبول نمایند.

بند چهارم: مسئولیت ناشی از مسموع نبودن ادعا در ارسال پیام

ماده ۱۶ مقررات یو.سی.پی ۵۰۰ بیان می دارد:

«بانکها هیچگونه تعهد یا مسئولیتی نسبت به عواقب ناشی از تاخیر و یا مفقود شدن هر نوع پیام (پیامها)، نامه

^۲. "Pay at maturity"

^۳. Prepay

^۴. Proxy

(ها)، یا سند (اسناد) و یا تأخیر، مغلوب بودن یا هر نوع اشتباه دیگری را که در جریان ارسال یا مخابره راه دور رخ دهد به عهده نمی‌گیرند. بانک‌ها هیچگونه تعهد یا مسئولیتی نسبت به اشتباهات در ترجمه و یا تفسیر اصطلاحات فنی ندارند و این حق را برای خود محفوظ می‌دارند که شرایط اعتبار را بدون ترجمه مخابره نمایند.»

در همین رابطه ماده ۳۵ مقررات یو.سی.پی ۶۰۰ مقرر می‌دارد:

«بانکها هیچگونه تعهد یا مسئولیتی در مورد پیامدهای ناشی از تأخیر، مفقود شدن، مغلوب بودن یا سایر اشتباهات پیش آمده در جریان ارسال هرگونه پیام یا تحویل نامه‌ها و اسناد در صورتی که پیام‌ها، نامه‌ها و اسناد مذکور بر طبق دستورهای مندرج در شرایط اعتبار ارسال شده باشند و یا در غیاب وجود دستور مشخص و در شرایط اعتبار و رأساً در خصوص ارسال و تحویل سند، نامه و پیام اقدام کرده باشد ندارد. اگر بانک تعیین شده مطابقت اسناد ارایه شده با شرایط اعتبار را احراز و اسناد را به بانک گشاینده یا تأیید کننده ارسال کند، اعم از این که بانک تعیین شده در مورد پرداخت یا معامله اسناد اقدام کرده یا نه، بانک گشاینده یا بانک تأیید کننده باید نسبت به پرداخت، معامله یا پوشش وجه به بانک تعیین شده اقدام کند، حتی اگر اسناد در جریان ارسال بین بانک تعیین شده به بانک گشاینده یا بانک تأیید کننده و بانک گشاینده مفقود شده باشد. بانک هیچ گونه تعهد و مسئولیتی در مورد اشتباهات در ترجمه یا تفسیر اصطلاحات فنی به عهده ندارد و می‌تواند شرایط اعتبار را بدون ترجمه مخابره کند.»

همان گونه که مشاهده می‌کنیم، قسمت دوم ماده ۳۵ جدید بوده و به مقررات یو.سی.پی ۶۰۰ اضافه شده است. طبق ماده ۱۶ یو.سی.پی ۵۰۰، فقدان و مفقود شدن اسناد به معنای فقدان امید برای پرداخت می‌باشد. در حالی که یو.سی.پی ۶۰۰ می‌گوید: «... باید نسبت به پرداخت^{۵۵} معامله یا پوشش وجه به بانک تعیین شده اقدام کند، حتی اگر اسناد در جریان ارسال ... مفقود شده باشند». در نتیجه بند اضافه شده به یو.سی.پی ۶۰۰، در جهت ارتقای منافع ذینفع بوده و اطمینان خاطر وی را از پرداخت، حتی در صورت «مفقود شدن اسناد در جریان ارسال» تقویت می‌نماید.^{۵۶}

بند پنجم: دیگر موارد اضافه شده

الف: بانک انتقال دهنده:

در ماده ۳۸ از یو.سی.پی ۶۰۰ در تعریف بانک انتقال دهنده آمده است: «بانک تعیین شده‌ای است که اقدام به انتقال اعتبار کرده یا در صورت اعتبار قابل استفاده توسط هر بانکی (Freely Available Credit) بانکی است که از طرف بانک گشاینده‌ی اعتبار مشخصاً مجاز به انتقال اعتبار شده و اعتبار را منتقل کند. بانک گشاینده می‌تواند بانک انتقال دهنده نیز باشد.»

بنابراین مطابق مقررات جدید، بانک گشاینده اعتبار ممکن است بانک انتقال دهنده نیز باشد.

ب: قوه قاهره

مطابق ماده ۳۶ مقررات یو.سی.پی ۶۰۰:

«بانک هیچ گونه تعهد یا مسئولیتی در خصوص پیامدهای ناشی از قطع فعالیت بانک به علت قوه قهریه، شورش، ناآرامی‌های مردمی، اغتشاشات، جنگ یا عملیات تروریستی و نیز اعتصابات یا دست کشیدن از کار یا

^{۵۵}. "Must honour or negotiate even if documents lost in transit"

^{۵۶}. K.BORIS.«COMMERCIAL LETTER OF CREDIT IN AMERICA », PUBLISHING COMPANY LTD,۲۰۰۶,P ۶۸

هرگونه دلایل دیگری که خارج از کنترل بانک است ندارد. بانک پس از شروع فعالیت مجدداً در مورد پرداخت یا معامله اسنادی که سررسید اعتبار مذکور در دوره توقف بانک منتفی شده است اقدام نخواهد کرد.»
در نتیجه «اعمال تروریستی» به عنوان نوعی فورس ماژور در ماده ۳۶ آورده شده است. باید گفت که به دلیل وقوع حادثه ۱۱ سپتامبر ۲۰۰۱ عبارت «اقدامات تروریستی»^{۵۷} به دایره شمول «فورس ماژور»^{۵۸} اضافه شده است.

ج: امضای بارنامه حمل در بست

ماده ۲۶ یو.سی.پی ۶۰۰ مقرر می‌دارد:

«بارنامه، به هر نامی که باشد، منوط به حمل دربستی (بارنامه چارتر) باید صورت ظاهر آن دربرگیرنده موارد زیر باشد:

۱- به نحو زیر امضا شده باشد:

۱-۱: توسط فرمانده یا نماینده نامبرده شده برای یا از طرف فرمانده، یا

۱-۲: توسط مالک کشتی یا نماینده نامبرده شده برای یا از طرف مالک، یا

۱-۳: توسط اجاره کننده یا نماینده نامبرده شده برای یا از طرف اجاره کننده ...»

بند (۱-۳) به ماده ۲۲ از یو.سی.پی ۶۰۰ اضافه شده است. بنابراین مطابق مقررات جدید در بارنامه حمل در بست^{۵۹}، اجاره کننده^{۶۰} هم مجاز به امضا بارنامه می‌باشد.

د: صادر کننده سند حمل

ماده ۱۴L مقررات یو.سی.پی ۶۰۰ مقرر می‌دارد:

«سند حمل را هر شخصی به جز حمل کننده، مالک فرمانده یا اجاره کننده می‌تواند صادر کند. به شرط آن که سند حمل با الزامات مندرج در مواد ۱۹، ۲۰، ۲۱، ۲۲، ۲۳ یا ۲۴ این مقررات تطبیق کند.»
این یک بند جدید است که در یو.سی.پی ۶۰۰ گنجانده شده است. همانطور که گفته شد صادر کننده سند حمل می‌تواند فردی به غیر از اجاره کننده^{۶۱}، مالک^{۶۲}، فرمانده^{۶۳} یا حمل کننده باشد به شرط این که الزامات ماده ناظریو.سی.پی در سند حمل مورد بحث رعایت شده باشد. در این بند از اصطلاح جدید «صدور سند حمل توسط هر شخصی»^{۶۴} استفاده شده است.

گفتار سوم: مواد حذف شده در یو.سی.پی ۶۰۰

در این گفتار به بررسی مواد و عبارتهای حذف شده در مقررات یو.سی.پی ۶۰۰ نسبت به یو.سی.پی ۵۰۰ می‌پردازیم.

---

^{۵۷}. Acts of Terrorism

^{۵۸}. Force Majeure

^{۵۹}. CHARTER B/L

^{۶۰}. CHARTERER

^{۶۱}. Charterer

^{۶۲}. Owner

^{۶۳} - Master

^{۶۴}. Issuance of transport doc by any party

بند اول: قبول یا ردّ اصلاحیه

مطابق ماده ۹diii از یو.سی.پی ۵۰۰:

«شرایط اعتبار اولیه (یا اعتباری که با اصلاحیه یا اصلاحیه‌های پذیرفته شده پیشین، در آمیخته است)، تا زمانیکه ذی نفع پذیرش خود را در مورد اصلاحیه‌ی جدید به بانک ابلاغ کننده اعلام کند، به قوت خود باقی خواهد ماند. ذی نفع باید پذیرش یا ردّ اصلاحیه‌ها را اعلام کند. در صورت کوتاهی ذی نفع از انجام چنین اعلامی، اگر وی اسناد را با رعایت شرایط اعتبار و بدون قبولی اصلاحیه‌ها به بانک تعیین شده یا بانک گشاینده اعتبار ارایه دهد به آن معنی است که اصلاحیه‌ها را پذیرفته است. از این زمان اعتبار اصلاح شده تلقی می‌شود.»

در همین رابطه قسمت ششم ماده ۱۰ یو.سی.پی ۶۰۰ مقرر می‌دارد:

«درج شرایطی در اصلاحیه مبنی بر این که اصلاحیه مذکور لازم الاجرا خواهد بود مگر این که ظرف مدت زمان مشخصی توسط ذی نفع رد شود نادیده انگاشته می‌شود.»

همانطور که مشاهده می‌شود در مقررات یو.سی.پی ۶۰۰ رویه بانکی که شرط می‌کرد اگر ذی نفع پیشنهادهای اصلاحی را که برایش ارسال می‌گردد، در مدت زمان معینی رد ننماید، عدم رد به منزل قبولی تلقی می‌گردد، ممنوع شده است. به عبارت دیگر این بند در یو.سی.پی ۶۰۰ حذف شده است. مشخص است که حذف این مورد نیز از یو.سی.پی ۶۰۰ منافع ذینفع را بهبود بخشیده است.

بند دوم: دستورات ناقص یا مبهم

ماده ۱۲ از مقررات یو.سی.پی ۵۰۰ مقرر می‌دارد:

«اگر دستورهای رسیده برای ابلاغ، تایید یا اصلاح یک اعتبار ناقص یا مبهم باشد، بانک دستور گیرنده می‌تواند بدون قبول مسئولیت و صرفاً به عنوان اطلاع، مراتب را به صورت پیش آگهی به ذی نفع ابلاغ نماید. پیش آگهی مذکور باید به روشنی خاطر نشان سازد که تنها به منظور آگاهی است و بانک ابلاغ کننده مسئولیتی نسبت به آن ندارد، به هر حال بانک ابلاغ کننده باید بانک گشاینده اعتبار را از اقدامات انجام شده آگاه نموده و درخواست ارسال اطلاعات لازم را بنماید.»

همانطور که مشاهده می‌شود «بانک ابلاغ کننده» در یو.سی.پی ۵۰۰ در صورت دریافت دستورهای ناقص یا مبهم، مخیر به فرستادن اعتبار به ذینفع بدون قبول هرگونه مسئولیتی بوده که این امر در یو.سی.پی ۶۰۰ حذف شده است.

بند سوم: ضوابط بررسی اسناد

در رابطه با ضوابط و شرایط بررسی اسناد، مقررات یو.سی.پی ۵۰۰ در ماده ۱۳a بیان می‌دارد:

«بانکها باید کلیه اسناد تصریح شده در اعتبار را با دقت متعارف کنترل کنند و مطمئن شوند که صورت ظاهر اسناد، منطبق با مواد و شرایط اعتبار اسناد است.»

در همین ارتباط ماده ۱۴a مقررات یو.سی.پی ۶۰۰ تصریح می‌دارد:

«بانک تعیین شده‌ای که موافقت خود را اعلام کرده، بانک تایید کننده، در صورت وجود، هم چنین بانک گشاینده باید اسناد ارایه شده را بررسی و صرفاً بر اساس صورت ظاهر اسناد مشخص کنند که آیا اسناد ارایه شده مطابق با شرایط اعتبار است یا نه.»

همان گونه که ملاحظه می‌شود عبارت «دقت متعارف»^{۶۵} از ماده ۱۴a مقررات یو.سی.پی ۶۰۰ حذف شده است. می‌توان نتیجه گرفت که عبارت «دقت متعارف» عبارتی مبهم و نامربوط بوده است که نمی‌توان از آن تعریف دقیقی ارائه داد. یو.سی.پی ۶۰۰ در بررسی اسناد، تنها به بررسی صورت ظاهر اسناد تأکید نموده که همین موضوع باعث شده تا دقت بیشتری روی بررسی اسناد متمرکز گردد.

بند چهارم: رد نمودن اسناد

ماده ۱۴di مقررات یو.سی.پی ۵۰۰ بیان می‌دارد:

«اگر بانک گشاینده اعتبار و یا بانک تأیید کننده (اگر باشد) یا بانک تعیین شده که از طرف آن‌ها عمل می‌کند، تصمیم به رد کردن اسناد بگیرد، باید بی‌درنگ و به نحوی که دیرتر از پایان هفتمین روز بانکی از تاریخ دریافت اسناد نباشد، مراتب را از طریق ارتباطات راه دور یا در صورت عدم دسترسی به آن، با هر وسیله سریع دیگر اعلام نماید. اطلاعات مذکور باید به بانک فرستنده‌ی اسناد یا به ذی‌نفع، چنانچه اسناد مستقیماً از وی دریافت شده باشد، داده شود.»

در همین رابطه ماده ۱۶C مقررات یو.سی.پی ۶۰۰ مقرر می‌دارد:

«هنگامی که بانک تعیین شده‌ای که موافقت خود را اعلام کرده بانک تأیید کننده، در صورت وجود یا بانک گشاینده تصمیم به رد اسناد بگیرد باید موضوع را طی یک اطلاعیه به ارائه کننده اسناد اطلاع دهد.» همانطور که مشاهده می‌شود عبارت «بی‌درنگ»^{۶۶} در این ماده از یو.سی.پی ۶۰۰ حذف گردیده است. یو.سی.پی ۵۰۰ می‌گفت «بدون درنگ» ولی چگونه می‌توان در رابطه با معنای این اصطلاح تصمیم‌گیری کرد؟ یا این که محدوده زمانی آن را به چه نحوی باید تخمین زد؟ در واقع یو.سی.پی ۶۰۰ این ناهمگونی یو.سی.پی ۵۰۰ را حل کرده است. زیرا اصطلاح «بدون درنگ یا بدون تأخیر» در یو.سی.پی ۶۰۰ حذف شده است. می‌توان چنین نتیجه گرفت که پیام‌های واضح و تخصصی یو.سی.پی ۶۰۰، رویه بانکها را بدون خطا نموده است و به این طریق به بانک داران یاری رسانده است.

بند پنجم: صدور اسناد توسط متصدی حمل و نقل کشتی (فورواردرها)

ماده ۳۰ مقررات یو.سی.پی ۵۰۰ مقرر می‌داشت:

«به جز در مواردی که ترتیب دیگری در اعتبار مجاز شده باشد، بانکها سند صادره توسط متصدیان حمل و نقل را فقط در موارد زیر خواهند پذیرفت:

۱- صورت ظاهر آن حاوی نام متصدی حمل و نقل به عنوان حمل کننده یا عامل حمل مرکب باشد و توسط متصدی حمل و نقل به عنوان حمل کننده یا عامل حمل مرکب امضا و یا به گونه‌ای گواهی شده باشد.

۲- صورت ظاهر آن حاوی نام حمل کننده یا عامل حمل مرکب باشد و توسط متصدی حمل و نقل، به عنوان نماینده تعیین شده، برای یا از طرف حمل کننده یا عامل حمل مرکب امضا یا به گونه‌ای گواهی شده باشد.»

همان گونه که مشاهده می‌شود مقررات یو.سی.پی ۵۰۰ متصدیان حمل و نقل^{۶۷} کشتی را نیز مجاز به صدور اسناد

^{۶۵}. Reasonable care

^{۶۶}. Without delay

^{۶۷}. Freight Forwarders

حمل می‌دانست. اما بایستی خاطر نشان کرد که عبارت «صدور اسناد توسط متصدی حمل و نقل کشتی»^{۶۸} و ماده مربوط به آن (ماده ۳۰ یو.سی.پی ۵۰۰) از مقررات یو.سی.پی ۶۰۰ حذف شده است.

بند ششم: حمل از طریق کشتی بادی

اصطلاح «حمل از طریق کشتی بادی» که در ماده ۲۶ مقررات یو.سی.پی ۵۰۰ به آن اشاره شده بود، به دلیل خارج از رده بودن این نوع حمل در مقررات یو.سی.پی ۶۰۰ حذف شده است.

بند هفتم: دیگر موارد حذف شده

مواد ۵ و ۸ و ۳۸ نیز با عناوین «دستورهای گشایش / اصلاح اعتبارات»، «ابطال اعتبار» و «سایر اسناد» از جمله مواد حذف شده‌ای هستند که در یو.سی.پی ۶۰۰ هیچ اشاره‌ای به آن‌ها نشده است.

نتیجه گیری

امروزه در تجارت بین‌الملل، اعتبار اسنادی به عنوان یکی از بهترین شیوه‌های پرداخت تلقی می‌شود و به نوعی تضمین‌کننده اجرای درست و هم‌زمان تعهدات طرفین می‌باشد. اختلاف خریدار و فروشنده در قرارداد پایه نمی‌تواند در قرارداد اعتبار اسنادی تأثیر گذارد و بانکی که وارد عرصه اعتبار اسنادی شده است، فقط باین مساله مواجه است که آیا اسناد ارایه شده مطابق شرایط اعتبار است یا خیر؟

مقررات یو.سی.پی در واقع قواعد متحدالشکلی هستند که از سوی اتاق بازرگانی بین‌المللی و برای یکپارچه سازی در فرآیند تهیه اعتبارات اسنادی تهیه و ابلاغ می‌شوند. هدف از تدوین این مقررات ایجاد یک رشته ضوابط قراردادی به منظور هماهنگی و یکنواختی در عملیات اعتبارات اسنادی است. پذیرش جهانی مقررات یو.سی.پی از جانب دست‌اندر کاران اعتبار اسنادی در کشورهایی که از سیستم‌های قضایی و اقتصادی متنوعی برخوردار می‌باشند، نشانه موفقیت در تدوین این مقررات محسوب می‌شود. یکی از سؤالات اساسی ما در انجام این تحقیق بررسی هدف اتاق بازرگانی در بازرگانی‌های متعدد یو.سی.پی بوده که به این نتیجه رسیدیم که هدف کلی از این بازرگانی همانند سایر بازرگانی‌ها، توجه به روشهای جدید و تحولات در صنعت بانک داری، حمل و نقل و بیمه بوده است. مضافاً این که زبان و ساختار مقررات یو.سی.پی نیازمند اصلاح بود و حذف عبارات و اصطلاحاتی هم چون «مدت متعارف»، «دقت متعارف»، «بدون درنگ» و... که منجر به تفاسیر مختلف و بروز ناهماهنگی شده بود، تغییر ضروری و مناسب تشخیص داده شد که در مقررات یو.سی.پی ۶۰۰ به درستی دیده می‌شود.

درست است که از نظر شکلی مواد یو.سی.پی از ۴۹ ماده به ۳۹ ماده تقلیل یافته است ولی حجم مواد و تبصره‌ها در یو.سی.پی ۶۰۰ نشان دهنده این است که از حجم مقررات تحلیل نرفته است بلکه حتی مواد اضافه‌ای نیز دارند. در پاسخ به این سوال که مقررات یو.سی.پی ۶۰۰ بیشتر نفع کدام یک از طرفین اعتبارات اسنادی را تضمین می‌نماید باید گفت که در مواقع زیادی منافع دو طرف (هم فروشنده و هم خریدار) به صورت یکسان افزایش یافته و تغییرات به عمل آمده منافع خریدار را نیز نسبت به قبل بهبود بخشیده است. به عنوان مثال، بسیاری از تغییرات اعمال شده سرعت عمل بانکها را تسریع بخشیده، که این موضوع نه تنها به نفع ذینفع است بلکه خریدار را نیز که گشاینده اعتبار می‌باشد، سریع‌تر به کالای موضوع قرارداد می‌رساند. ممکن است این گونه استنباط شود که کاهش زمان

^{۶۸}. Transport Documents issued by Freight Forwarders.

بررسی اسناد از ۷ روز به ۵ روز، با سرعت بخشیدن، دقت در رسیدگی اسناد را کاهش داده است و این امر به ضرر خریدار است. ولی به نظر می‌رسد این نتیجه صحیح نمی‌باشد، زیرا با دقت نظر در مقررات یو.سی.پی ۶۰۰ ملاحظه نمودیم که درست است که زمان بررسی اسناد کاهش یافته است، ولی مقررات مذکور در بررسی اسناد «صرفاً» به بررسی صورت ظاهری اسناد تاکید نموده که موجب می‌شود تا دقت بیشتری روی بررسی اسناد (از نظر ظاهری) اعمال گردد.

بنابراین روشن است که منافع خریدار هم ارتقایافته است. هم چنین در قسمت دیگری که منجر به «اضافه شدن اختیارات در نحوه رد نمودن اسناد مغایر» در ماده ۱۶ C از یو.سی.پی ۶۰۰ شده است، نه تنها دلیلی بر اثبات افزایش دقت در بررسی ظاهر اسناد ارایه شده به بانک می‌باشد، بلکه مشاهده می‌کنیم که یو.سی.پی ۶۰۰ در ماده مذکور چگونه منافع خریدار را تقویت نموده و به حفظ امنیت او کمک کرده است، زیرا نحوه رد اسناد مغایر و صدور اطلاعیه مربوط به آن را توسط بانک به تفصیل تشریح نموده و با اضافه کردن اختیاراتی برای بانک در نحوه رد نمودن اسناد مغایر، اولاً؛ میزان دقت را در بررسی ظاهر اسناد بالا برده است. ثانیاً؛ نفع و امنیت خریدار را در نظر گرفته است. ثالثاً؛ اختیارات بانکداران را در این زمینه افزایش داده و سرعت عمل آن‌ها را نیز تسریع بخشیده است. از نظر هزینه‌ی گشایش اعتبار، به نظر نمی‌رسد وجوه افتراق یاد شده در میزان هزینه عملیات اعتبار اسنادی تأثیر گذاشته باشد. هم چنین دیدیم مقررات یو.سی.پی ۶۰۰ اعتبار را «برگشت ناپذیر» می‌داند. ولی در این قسمت باید اشاره کنیم که البته این امر مانع از گشایش یک اعتبار برگشت‌پذیر در چارچوب مقررات یو.سی.پی ۶۰۰ نیست. در نتیجه نهایی می‌توان گفت مقررات یو.سی.پی ۶۰۰ با لحاظ نیازهای جدید تجار و تحولات در امور تجاری و بانکی تنظیم گردید و «سرعت» رسالت اصلی آن بوده که در واقع تامین کننده منافع «ذینفع» می‌باشد.

منابع:

الف: کتب

۱. اشمیتوف، کلائیوم، «حقوق تجارت بین الملل» ترجمه‌ی دکتر بهروز اخلاقی و ... جلد دوم، انتشارات سمت، چاپ اول، پاییز ۷۸
۲. ذوقی، محمدصالح، ترجمه مجموعه مقررات متحدالشکل اعتبارات اسنادی UCP ۵۰۰، انتشارات اتاق بازرگانی بین‌المللی، چاپ سوم، تابستان ۷۷
۳. ذوقی، محمدصالح، «مقررات متحدالشکل اعتبارات اسنادی» ترجمه، انتشارات کمیته ایرانی، اتاق بازرگانی بین‌المللی، چاپ سوم، سال ۸۸
۴. صادقی یارندی، سیف اله و طارم سری، مسعودی، «فرهنگ توصیفی اصطلاحات تجارت بین‌الملل و سازمان جهانی تجارت»، مؤسسه مطالعات و پژوهشهای بازرگانی، بهمن ماه ۸۵
۵. لنگریچ، لینهارد، «اعتبارات اسنادی در حقوق تجارت بین‌الملل»، ترجمه سعید حسنی، بنیاد حقوقی میزان، زمستان ۸۷، چاپ اول
۶. نصیری، مرتضی، «حقوق تجارت بین‌الملل در نظام حقوقی ایران»، انتشارات موسسه امیر کبیر، چاپ اول، سال ۱۳۸۳

ج: مقالات

۱. ابافت، رسول، «اعتبارات اسنادی و ماهیت حقوقی آن در حقوق تجارت بین‌الملل»، مجله پیک نور، خیمه زمستان ۸۶
۲. اسمیت، دونالد، مقاله «کاربرد معامله در اعتبارات اسنادی»، ترجمه سعید حسنی، مجله توسعه صادرات، سال یازدهم، شماره ۷۳، مرداد ۱۳۸۷
۳. رنجبر آذربایجان، مهدی، «اعتبار اسنادی در تجارت الکترونیک با بررسی مواد ای.یو.سی.پی»، فصلنامه حقوقی گواه، شماره ۶ و ۷، سال ۱۳۸۵
۴. عمروانی، رحمان، «روابط حقوقی طرفین اعتبارات اسنادی»، مجله فق و حقوق، سال چهارم، ش ۱۶، بهار ۸۷

د: منابع خارجی

۱. A. GRATHA, «THE HAND BOOK OF INTERNATIONAL TRADE AND FINANCE», PUBLISHED BY KOGAN PAGE. (۲۰۰۸)
۲. C. CASTANEDA, ARTICLE «COMPARATIVE STUDY OF UCP ۵۰۰ AND UCP ۶۰۰», (۲۰۰۷)
۳. E. BSHOP, «FINANCE OF INTERNATIONAL TRADE», PUBLISHED BY LINACRE HOUSE. FIRST PUBLISHED ۲۰۰۴

۴. E.G.HINKELMAN,«A SHORT COURSE IN INTERNATIONAL PAYMENTS»,2ND EDITION,(۲۰۰۳)

۵. «ICC UNIFORM CUSTOMS AND PRACTICE FOR DOCUMENTARY CREDITS۶۰۰», PUBLISHED BY INTERNATIONAL CHAMBER OF COMMERCE,۲۰۰۷ REVISION

۶ J.REUVID,«A HANDBOOK OF WORLD TRADE »(PUBLISHED BY ICC)2ND EDITION,(۲۰۰۹)

۷. K.BORIS,«COMMERCIAL LETTER OF CREDIT IN AMERICA », PUBLISHING COMPANY LTD,۲۰۰۶

۸. K.MATTI,«THE LIABILITY OF BANKS UNDERLETTER OF CREDIT »,THE UNION OF THE FINISH LAWYERS,PUBLISHING COMPANY LTD, ۲۰۰۷

۹. R.SMITH &R.BULTER,«COMMODITIES FINANCE IMPACT OF UCP ۶۰۰ A GUIDE TO THE NEW RULES,(WWW.REED SMITH.COM)(۲۰۰۸)

ه: پایگاه‌های اطلاع رسانی:

۱. www.icc-iran.org
۲. www.magiran.com
۳. www.bsi.train.ir
۴. www.gigapedia.com
۵. www.lexmercatoria.com